[2024] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 438 : 2024 ਆਈ.ਐਨ.ਐਸ.ਸੀ 205

ਰਾਕੇਸ਼ ਰੰਜਨ ਸ਼੍ਰੀਵਾਸਤਵ

ਬਨਾਮ

ਝਾਰਖੰਡ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ

(ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨੰ. 741 of 2024)

15 ਮਾਰਚ 2024

[ਅਭੈ ਐਸ ਓਕਾ * ਅਤੇ ਉੱਜਲ ਭੂਯਾਨ, ਜੇ. ਜੇ.]

ਵਿਚਾਰਨ ਲਈ ਮੁੱਦਾ

ਕੀ ਸੈਕਸ਼ਨ 143ਏ, ਨੈਗੋਸ਼ੀਏਬਲ ਇੰਸਟਰੂਮੈਂਟਸ ਅਧਿਨਿਯਮ, 1881 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ, ਜੋ ਅੰਤਰਿਮ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਡਾਇਰੈਕਟਰੀ ਹੈ ਜਾਂ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। ਜੇ ਇਸ ਨੂੰ ਡਾਇਰੈਕਟਰੀ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਐਨ. ਆਈ. ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੀ ਧਾਰਾ 143 ਏ ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਕਿਹੜੇ ਕਾਰਕਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ?

ਸਿਰਲੇਖ

ਨੈਗੋਸ਼ੀਏਬਲ ਇੰਸਟਰੂਮੈਂਟਸ ਅਧਿਨਿਯਮ, 1881-ਸੈਕਸ਼ਨ 143 ਏ (1)-ਅੰਤਰਿਮ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਗ੍ਰਾਂਟ-ਡਾਇਰੈਕਟਰੀ ਜਾਂ ਲਾਜ਼ਮੀਃ

ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆਃ ਧਾਰਾ 143 ਏ ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਸ਼ਕਤੀ ਵਿਵੇਕਸ਼ੀਲ ਹੈ ਅਤੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਨਹੀਂ ਹੈ-ਧਾਰਾ 143 ਏ ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਧਾਰਾ 138 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅੰਤਰਿਮ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਲਈ ਇੱਕ ਸਖਤ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰਨ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਦੋਸ਼ 'ਤੇ ਕੋਈ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ ਜਾਵੇ - ਸਬੂਤ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਹੱਦ 'ਤੇ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ - ਜੇਕਰ 'ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ' ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ 'ਹੋਵੇਗਾ' ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਦੇ ਗੰਭੀਰ ਨਤੀਜੇ ਹੋਣਗੇ ਕਿਉਂਕਿ ਧਾਰਾ 138 ਦੇ ਤਹਿਤ ਹਰੇਕ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਚੈੱਕ ਦੀ ਰਕਮ ਦਾ 20 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੱਕ ਅੰਤਰਿਮ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਅਜਿਹੀ ਵਿਆਖਿਆ ਬੇਇਨਸਾਫੀ ਅਤੇ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਅਤੇ ਨਿਆਂ ਦੀ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਥਾਪਤ ਧਾਰਨਾ ਦੇ ਉਲਟ ਹੋਵੇਗੀ - ਜੇ ਅਜਿਹੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਪ੍ਰਬੰਧ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਮਨਮਰਜ਼ੀ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਲਈ ਬੇਨਕਾਬ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ - ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਪਾਏ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਧਾਰਾ 143 ਏ ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦੇ ਗੰਭੀਰ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਪ੍ਰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਗਏ ਸ਼ਬਦ "ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ" ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ "ਹੋਵੇਗਾ" - ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਨੇ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਕੇਸ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸੰਬੰਧਤ ਕਾਰਕਾਂ ਦੇ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ 10,00,000/- ਰੁਪਏ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਾਉਣ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਯੰਤਰਿਕ ਤੌਰ' ਤੇ ਪਾਸ ਕਰ ਦਿੱਤਾ-ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ 10,00,000/- ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਚੈੱਕ ਦੀ ਰਕਮ ਦੇ 5 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੋਂ ਘੱਟ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਬਿਨਾਂ ਮਨ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਰਕਮ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ - ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਵੀ ਆਪਣਾ ਮਨ ਨਹੀਂ ਲਗਾਇਆ - ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ।

* ਲੇਖਕ

ਆਰਡਰ ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਗਏ - ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਅੰਤਰਿਮ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਨਵੇਂ ਸਿਰੇ ਤੋਂ ਵਿਚਾਰ ਕਰੇਗੀ। [ਪੈਰਾ 19,14,17 ਅਤੇ 18]

ਨੈਗੋਸ਼ੀਏਬਲ ਇੰਸਟਰੂਮੈਂਟਸ ਅਧਿਨਿਯਮ, 1881-ਧਾਰਾ 143 ਏ (1)-ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ - ਵਿਚਾਰਨ ਯੋਗ ਕਾਰਕ - ਧਾਰਾ 143 ਏ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਬੇਨਤੀ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸਾਰੇ ਸੰਬੰਧਤ ਕਾਰਕਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਸੰਖੇਪ ਕਾਰਨ ਦਰਜ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। – ਧਾਰਾ 143 ਏ ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਿਵੇਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਆਪਕ ਮਾਪਦੰਡਃ

ਆਯੋਜਿਤਃ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕੇਸ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਅਤੇ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੇ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਦਾ ਮੁੱਲਾਂਕਣ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ -ਐੱਨ. ਆਈ. ਦੀ ਧਾਰਾ 139 ਅਧੀਨ ਅਨੁਮਾਨ ਅਧਿਨਿਯਮ, ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ, ਅੰਤਰਿਮ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਦਾ ਕੋਈ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਅਨੁਮਾਨ ਅਸਵੀਕਾਰਨਯੋਗ ਹੈ - ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਵਿੱਤੀ ਸੰਕਟ ਵੀ ਇੱਕ ਵਿਚਾਰ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ - ਅੰਤਰਿਮ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਤਾਂ ਹੀ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਕੇਸ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ - ਜੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦਾ ਬਚਾਅ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਵਾਜਬ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਅੰਤਰਿਮ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਵਿਵੇਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ-ਜੇ ਅਦਾਲਤ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅੰਤਰਿਮ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣ ਲਈ ਕੋਈ ਮਾਮਲਾ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਅੰਤਰਿਮ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਬਾਰੇ ਵੀ ਆਪਣਾ ਮਨ ਲਗਾਉਣਾ ਪਏਗਾ-ਅਜਿਹਾ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ, ਇਸ ਨੂੰ ਕਈ ਕਾਰਕਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ, ਦੋਸ਼ੀ ਅਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਸਬੰਧ, ਜੇ ਕੋਈ ਹੈ, ਆਦਿ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਪਏਗਾ। – ਕਿਸੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਵਿਲੱਖਣ ਤੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਕਈ ਹੋਰ ਢੁਕਵੇਂ ਕਾਰਕ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੰਪੂਰਨ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ-ਦੱਸੇ ਗਏ ਮਾਪਦੰਡ ਸੰਪੂਰਨ ਨਹੀਂ ਹਨ। [ਪੈਰਾ 19,16]

ਨਿਗੋਸ਼ੀਏਬਲ ਇੰਸਟਰੂਮੈਂਟਸ ਅਧਿਨਿਯਮ, 1881-ਉਪ ਸੈਕਸ਼ਨ 143 ਏ, 138-ਕੋਡ ਆਫ਼ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ, 1973-ਉਪ ਸੈਕਸ਼ਨ 2 (ਡਬਲਯੂ) (ਐਕਸ) 259,262-265:

ਆਯੋਜਿਤ : ਧਾਰਾ 143 ਏ (1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਸ਼ਕਤੀ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਰਜ ਕਰਨ 'ਤੇ ਸੰਖੇਪ ਮੁਕੱਦਮੇ ਜਾਂ ਸੰਮਨ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰਿਮ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਦੋਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ ਤੈਅ ਕਰਨ' ਤੇ। – ਐੱਨ. ਆਈ. ਦੀ ਧਾਰਾ 138 ਅਧੀਨ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਜ਼ਾ ਵਜੋਂ। ਅਧਿਨਿਯਮ 2 ਸਾਲ ਤੱਕ ਦੀ ਕੈਦ ਦਾ ਹੈ, ਧਾਰਾ 2, ਸੀ. ਆਰ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ (ਐਕਸ) ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੀ ਗਈ ਧਾਰਾ (ਡਬਲਯੂ) ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਐਨ. ਆਈ. ਦੀ ਧਾਰਾ 138 ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੇਸ ਹਨ। ਅਧਿਨਿਯਮ ਸੰਮਨ ਕੇਸਾਂ ਵਜੋਂ ਵਿਚਾਰਨਯੋਗ ਹਨ। – ਹਾਲਾਂਕਿ, ਧਾਰਾ 143 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਵਿੱਚ ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਸੀ. ਆਰ. ਪੀ. ਸੀ. ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਸੀ. ਆਰ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 262 ਤੋਂ 265 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੰਖੇਪ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਅਪਣਾ ਕੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰੇਗਾ। –ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜਦੋਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ 'ਤੇ ਜਾਂ ਸੰਖੇਪ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਦੌਰਾਨ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਹ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ

ਪਾਸ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ ਕੇਸ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨਾ ਅਣਚਾਹੇ ਹੈ ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ, ਕੇਸ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਸੀ. ਆਰ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ - ਇਸ ਲਈ, ਅਜਿਹੀ ਸੰਕਟਕਾਲੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 138 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਇੱਕ ਸੰਮਨ ਕੇਸ ਬਣ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। – ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਸੀ. ਆਰ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 259 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਉਕਤ ਸੈਕਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਜੋ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਸ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਕੋਲ ਸੰਮਨ ਕੇਸ ਨੂੰ ਵਾਰੰਟ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਬਦਲਣ ਦਾ ਵਿਵੇਕ ਹੈ। – ਸਿਰਫ਼ ਵਾਰੰਟ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਚਾਰਜ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ - ਇਸ ਲਈ, ਧਾਰਾ 143 ਏ ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੀ ਧਾਰਾ (ਬੀ) ਉਦੋਂ ਹੀ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗੀ ਜਦੋਂ ਕੇਸ ਨੂੰ ਵਾਰੰਟ ਕੇਸ ਵਜੋਂ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। – ਸੰਖੇਪ ਜਾਂ ਸੰਮਨ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਧਾਰਾ 143 ਏ ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਰਜ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 10]

ਨੈਗੋਸ਼ੀਏਬਲ ਇੰਸਟਰੂਮੈਂਟਸ ਅਧਿਨਿਯਮ, 1881-ਸੈਕਸ਼ਨ 143 ਏ-ਕੋਡ ਆਫ਼ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ, 1973-ਸੈਕਸ਼ਨ 421-ਅੰਤਰਿਮ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਿਕਵਰੀ:

ਧਾਰਿਤ: ਧਾਰਾ 143 ਏ (5) ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਅੰਤਰਿਮ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਸੂਲ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਸੀ. ਆਰ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 421 ਦੇ ਤਹਿਤ ਜੁਰਮਾਨਾ ਹੋਵੇ-ਇਸ ਲਈ, ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਗਲਪ ਦੁਆਰਾ, ਅੰਤਰਿਮ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਨੂੰ ਇਸ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਜੁਰਮਾਨਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ-ਧਾਰਾ 421 ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਉਂਦੇ ਸਮੇਂ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਲਗਾਏ ਗਏ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧ ਰੱਖਦੀ ਹੈ-ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਅੰਤਰਿਮ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਲਈ ਸੀ. ਆਰ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 421 ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 11]

ਨੈਗੋਸ਼ੀਏਬਲ ਇੰਸਟਰੂਮੈਂਟਸ ਅਧਿਨਿਯਮ, 1881-ਸੈਕਸ਼ਨ 143 ਏ-ਆਬਜੈਕਟ-ਡਿਸਕਸਡ।

ਨੇਗੋਸ਼ੀਏਬਲ ਇੰਸਟਰੂਮੈਂਟਸ ਅਧਿਨਿਯਮ, 1881-ਸੈਕਸ਼ਨ 143 ਏ-ਅੰਤਰਿਮ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਨਾ ਕਰਨਾ-ਨਤੀਜੇ:

ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ:ਧਾਰਾ 143ਏ ਤਹਿਤ ਤੈਅ ਅੰਤਰਿਮ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਨਾ ਕਰਨ ਦੇ ਗੰਭੀਰ ਨਤੀਜੇ ਹਨ। – ਇਸ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਲਈ, ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਅਚੱਲ ਅਤੇ ਚੱਲ ਜਾਇਦਾਦ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ - ਜੇ ਉਹ ਬਰੀ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਤੋਂ ਧਾਰਾ 143 ਏ (4) ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਵਿਆਜ ਦੇ ਨਾਲ ਪੈਸੇ ਵਾਪਸ ਲੈ ਸਕਦਾ ਹੈ - ਪਰ ਜੇ ਉਸ ਦੀ ਚੱਲ ਜਾਂ ਅਚੱਲ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਅੰਤਰਿਮ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਲਈ ਵੇਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਬਰੀ ਹੋ ਜਾਵੇ, ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਜਾਇਦਾਦ ਵਾਪਸ ਨਹੀਂ ਮਿਲੇਗੀ - ਹਾਲਾਂਕਿ, ਐਨ. ਆਈ. ਅਧਿਨਿਯਮ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਤੋਂ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਢੰਗ ਨੂੰ ਵਿਆਜ ਦੇ ਨਾਲ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 143 ਏ (4) ਵਿੱਚ ਉਪ-ਧਾਰਾ (4) ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਅੰਤਰਿਮ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਪ-ਧਾਰਾ (5) ਅੰਤਰਿਮ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਦੇ ਢੰਗ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਤੋਂ ਅੰਤਰਿਮ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਲਈ, ਵਸੂਲੀ ਦਾ ਢੰਗ ਸੀ. ਆਰ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 421 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੋਵੇਗਾ। – ਇਹ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਤੋਂ ਰਕਮ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਲਈ ਸ਼ਾਮਲ ਇੱਕ ਲੰਬੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ - ਜੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ

ਦੀ ਕੋਈ ਜਾਇਦਾਦ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਰਿਕਵਰੀ ਅਸੰਭਵ ਹੋਵੇਗੀ। [ਪਰਾ 12]

ਨਿਗੋਸ਼ੀਏਬਲ ਇੰਸਟਰੂਮੈਂਟਸ ਅਧਿਨਿਯਮ, 1881-ਉਪ ਧਾਰਾ 148,143 ਏ - ਧਾਰਾ 148 (1) ਅਧੀਨ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਲਾਗੂ ਟੈਸਟ ਧਾਰਾ 143 ਏ (1) ਅਧੀਨ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੇ

ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆਃ ਧਾਰਾ 148 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਅਪੀਲ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ/ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ ਦਾ 20 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਉਣ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ - ਇਹ ਇੱਕ ਵੱਖਰੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ/ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ - ਧਾਰਾ 143 ਏ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ-ਧਾਰਾ 143 ਏ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਗਏ ਸ਼ਬਦ "ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ" ਨੂੰ ਕਦੇ ਵੀ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। – ਧਾਰਾ 148 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਅਧੀਨ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਲਾਗੂ ਟੈਸਟ ਐਨ. ਆਈ. ਦੀ ਧਾਰਾ 143 ਏ ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਅਧੀਨ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਕਦੇ ਵੀ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ। ਅਧਿਨਿਯਮ. [ਪੈਰਾ 13,15.1]

ਸ਼ਬਦ ਅਤੇ ਸਮੀਕਰਨ-'ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ'-ਵਿਆਖਿਆਃ

ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆਃ "ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ" ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਆਮ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਮਤਲਬ "ਲਾਜ਼ਮੀ" ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ-ਆਮ ਤੌਰ ਉੱਤੇ, "ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ" ਨੂੰ "ਹੋਵੇਗਾ" ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾਵੇਗਾ-ਪਰ ਇਹ ਇੱਕ ਲਚਕਦਾਰ ਨਿਯਮ ਨਹੀਂ ਹੈ - ਕੁੱਝ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਵਿੱਚ "ਮਈ" ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨੂੰ "ਹੋਵੇਗਾ" ਅਤੇ "ਹੋਵੇਗਾ" ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ "ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ" ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਮਝਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ - ਇਹ ਸਭ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਬੰਧਤ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਅਤੇ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ - ਅਜਿਹੇ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਵਿੱਚ ਵਿਧਾਨਕ ਇਰਾਦਾ ਵੀ ਇੱਕ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਂਦਾ ਹੈ - ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਜਿਸ ਪ੍ਰਸੰਗ ਵਿੱਚ "ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ" ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਉਹ ਵੀ ਢੁਕਵਾਂ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 9]

ਕੇਸ ਲਾਅ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੇਸਵਾਲ ਬਨਾਮ ਵੀਰੇਂਦਰ ਗਾਂਧੀ, [2019] 8 ਐਸਸੀਆਰ 746: (2019) 11 ਐਸਸੀਸੀ 341; ਜੰਬੂ ਭੰਡਾਰੀ ਬਨਾਮ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਉਦਯੋਗਿਕ ਵਿਕਾਸ ਨਿਗਮ ਲਿਮਟਿਡ ਅਤੇ ਹੋਰ, (2023) 10 ਐਸਸੀਸੀ 446-ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਐਕਟਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ

ਨੇਗੋਸ਼ੀਏਬਲ ਇੰਸਟਰੂਮੈਂਟਸ ਅਧਿਨਿਯਮ, 1881; ਕੋਡ ਆਫ਼ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ, 1973.

ਕੀਵਰਡਸ ਦੀ ਸੂਚੀ

ਅੰਤਰਿਮ ਮੁਆਵਜ਼ਾ; ਡਾਇਰੈਕਟਰੀ ਜਾਂ ਲਾਜ਼ਮੀ; ਅੰਤਰਿਮ ਦੀ ਰਿਕਵਰੀ ਮੁਆਵਜ਼ਾ

ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਕੇਸ

ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲ ਨਿਆਂਇਕ ਫੈਸਲਾਃ 2024 ਦੀ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲ ਨੰ. 741

2021 ਦੇ ਸੀ.ਆਰ.ਐਮ.ਪੀ. ਨੰਬਰ 836 ਵਿੱਚ ਰਾਂਚੀ ਵਿਖੇ ਝਾਰਖੰਡ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਮਿਤੀ 03.01.2023 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ

ਪਾਰਟੀਆਂ ਲਈ ਹਾਜ਼ਰੀ

ਸ਼ੁਭਮ ਭੱਲਾ, ਰਜਨੀਸ਼ ਰੰਜਨ, ਯਜੁਰ ਭੱਲਾ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਅੰਚਿਤਾ ਨਈਅਰ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਰਾਗਿਨੀ ਸ਼ਰਮਾ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਅਕਾਂਸ਼ਾ ਗੁਲਾਟੀ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਨਿਤਿਆ ਮਹੇਸ਼ਵਰੀ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਗੌਰੀ ਬੇਦੀ, ਜੈਸੂਰੀਆ ਜੈਨ, ਰੋਹਿਤ ਪਾਂਡੇ, ਐਲੇਕਸ ਨੋਏਲ ਦਾਸ, ਵਿਜੈ ਕੁਮਾਰ ਦਿਵੇਦੀ, ਐਡ. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ।

ਪ੍ਰਤੀਕ ਯਾਦਵ, ਐੱਮ. ਸ਼ਾਹਰੁਖ, ਯੋਗੇਸ਼ ਯਾਦਵ, ਪਤੀ ਰਾਜ ਯਾਦਵ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਪ੍ਰਤਿਮਾ ਯਾਦਵ, ਰਣਬੀਰ ਸਿੰਘ ਯਾਦਵ, ਵਿਸ਼ਨੂੰ ਸ਼ਰਮਾ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਮਧੂਸਮਿਤਾ ਬੋਰਾ, ਦੀਪਾਂਕਰ ਸਿੰਘ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਅਨੁਪਮਾ ਸ਼ਰਮਾ, ਐਡ. ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ ।

ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦਾ ਫੈਸਲਾ / ਹੁਕਮ

ਨਿਰਣਾ

ਅਭੈ ਐਸ ਓਕਾ * ਜੇ.

1. ਇਸ ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਮੁੱਦਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਨੈਗੋਸ਼ੀਏਬਲ ਇੰਸਟਰੂਮੈਂਟਸ ਅਧਿਨਿਯਮ, 1881 (ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ, 'ਐਨ. ਆਈ. ਅਧਿਨਿਯਮ') ਦੀ ਧਾਰਾ 143 ਏ ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਜੋ ਅੰਤਰਿਮ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਡਾਇਰੈਕਟਰੀ ਹੈ ਜਾਂ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। ਜੇ ਇਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਡਾਇਰੈਕਟਰੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਸਵਾਲ ਇਹ ਉੱਠਦਾ ਹੈ ਕਿ ਐਨ. ਆਈ. ਦੀ ਧਾਰਾ 143 ਏ ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਕਿਹੜੇ ਕਾਰਕਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅਧਿਨਿਯਮ.

ਵਾਸਤਵਿਕ ਪਹਿਲੂ

ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਦੂਜੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦਾ ਕੇਸ

2. ਦੂਜਾ ਜਵਾਬਦੇਹ (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 'ਜਵਾਬਦੇਹ' ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਐਨ. ਆਈ. ਦੀ ਧਾਰਾ 138 ਅਧੀਨ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਹੈ। ਅਧਿਨਿਯਮ. ਇਹ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਬੋਕਾਰੋ ਵਿਖੇ ਚੀਫ਼ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਕੇਸ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੇ ਲਾਭ ਦੀ ਵੰਡ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ਰਤਾਂ 'ਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦਾ ਗਠਨ ਕੀਤਾ। 23 ਸਤੰਬਰ, 2011 ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਨਿਯੁਕਤੀ ਪੱਤਰ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਕੰਪਨੀ ਮੈਸਰਜ਼ ਥਰਮੋਟੇਕ ਸਿਨਰਜੀ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਦੇ ਮੈਨੇਜਿੰਗ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਡਾ. ਲਿਮਟਿਡ ਅਤੇ ਇੱਕ ਮਲਕੀਅਤ ਕੰਪਨੀ, ਮੈਸਰਜ਼ ਟੈਂਕ ਸਿਨਰਜੀ ਦੀ ਤਰਫੋਂ, ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਤੀ ਮਹੀਨਾ 1,00,000/- ਰੁਪਏ ਦੀ ਸੰਚਿਤ ਤਨਖਾਹ 'ਤੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

3. 1 ਜੂਨ 2012 ਨੂੰ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਰਾਹੁਲ ਕੁਮਾਰ ਬਾਸੂ ਨਾਲ ਇੱਕ ਭਾਈਵਾਲੀ ਬਣਾਈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ ਇੱਕ ਅਸਿੱਧੇ ਭਾਈਵਾਲ ਵਜੋਂ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਮੈਸਰਜ਼ ਟੈਂਕ ਸਿਨਰਜੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਹੋਰ ਕੰਪਨੀ-ਮੈਸਰਜ਼ ਮੈਗੇਟੇਕ ਸਿਨਰਜੀ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਨਾਲ ਮਿਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਲਿਮਟਿਡ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦਾ ਇਲਜ਼ਾਮ ਹੈ ਕਿ ਅਗਸਤ 2012 ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੂੰ ਮੁਨਾਫੇ ਦਾ 50 ਫ਼ੀਸਦੀ ਹਿੱਸਾ ਦੇਣ ਦਾ ਸਮਝੌਤਾ ਹੋਇਆ ਸੀ। 3 ਜੂਨ 2013 ਨੂੰ ਇੱਕ ਹੋਰ ਭਾਈਵਾਲੀ ਫਰਮ ਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਆਈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਅਤੇ ਰਾਹੁਲ ਕੁਮਾਰ ਨੂੰ ਭਾਈਵਾਲ ਵਜੋਂ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਇੱਕ ਹੋਰ ਕੰਪਨੀ ਜਿਓਟੈਂਕ ਸਿਨਰਜੀ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਦੇ ਮੁਨਾਫੇ ਵਿੱਚ 50 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਹਿੱਸਾ ਦੇਣ ਲਈ ਸਹਿਮਤ ਹੋ ਗਿਆ। ਲਿਮਟਿਡ ਇਹ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ ਬਕਾਇਆ ਅਤੇ ਭੁਗਤਾਨਯੋਗ ਰਕਮ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਲਈ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੁਆਰਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੇ ਕੇਸ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ ਕੁੱਲ 4,38,80,000/- ਰੁਪਏ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਸੀ, ਅਤੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੇ ਉਕਤ ਰਕਮ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਲਈ ਬੋਕਾਰੋ ਵਿਖੇ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਿਵਲ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 13 ਜੁਲਾਈ, 2018 ਨੂੰ ਰਾਂਚੀ ਵਿਖੇ ਧਿਰਾਂ ਦਰਮਿਆਨ ਮੀਟਿੰਗ ਹੋਈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ 4,25,00,000/- ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਅਦਾ ਕਰਨ ਲਈ ਸਹਿਮਤੀ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਕ੍ਰਮਵਾਰ 2,20,00,000/- ਰੁਪਏ ਅਤੇ 2,05,00,000/- ਮਿਤੀ 6 ਅਗਸਤ, 2018 ਅਤੇ 19 ਸਤੰਬਰ, 2018 ਦੇ ਦੋ ਚੈੱਕ ਸੌਂਪੇ ਗਏ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ 2,20,00,000/- ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾ ਚੈੱਕ ਬੇਇੱਜ਼ਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨੋਟਿਸ ਦੀ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇੱਕ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਐਨ. ਆਈ. ਦੀ ਧਾਰਾ 138 ਅਧੀਨ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਧਿਨਿਯਮ ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਵਿਦਵਾਨ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੇ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲਿਆ।

ਐਨ. ਆਈ. ਦੀ ਧਾਰਾ 143 ਏ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਰਜ਼ੀ ਅਧਿਨਿਯਮ

4. ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੇ ਐਨ. ਆਈ. ਦੀ ਧਾਰਾ 143 ਏ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ/ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਰੁੱਧ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਵਜੋਂ ਚੈੱਕ ਦੀ ਰਕਮ ਦਾ 20 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਅਧਿਨਿਯਮ। ਮਿਤੀ 7 ਮਾਰਚ 2020 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ, ਵਿਦਵਾਨ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੇ ਅਰਜ਼ੀ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ

ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ 60 ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ 10,00,000/- ਰੁਪਏ ਦਾ ਅੰਤਰਿਮ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਅਦਾ ਕਰਨਾ। ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇੱਕ ਸੋਧ ਅਰਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਵਿਦਵਾਨ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਝਾਰਖੰਡ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਨੇ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਫੈਸਲੇ ਰਾਹੀਂ ਪਟੀਸ਼ਨ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਇਹ ਹੁਕਮ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਚੁਣੌਤੀ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਹਨ।

ਸਬਮਿਸ਼ਨਾਂ

5. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਐਨ. ਆਈ. ਦੀ ਧਾਰਾ 143 ਏ ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1). ਅਧਿਨਿਯਮ 'ਮਈ' ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਪ੍ਰਬੰਧ ਅਖਤਿਆਰੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਮਕੈਨੀਕਲ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਅੰਤਰਿਮ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ। ਉਸ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਜਮ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਖਤ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਆਪਣਾ ਦਿਮਾਗ ਲਗਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਧਾਰਾ 143ਏ ਤਹਿਤ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਲਈ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਕੇਸ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਬਚਾਅ ਪੱਖ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਅੰਤਰਿਮ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣ ਲਈ ਕੋਈ ਮਾਮਲਾ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਿ ਅੰਤਰਿਮ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਅੰਤਰਿਮ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਮਾਤਰਾ' ਤੇ ਆਪਣਾ ਮਨ ਲਗਾਉਣਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਹਰ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਚੈੱਕ ਦੀ ਰਕਮ ਦਾ 20 ਫੀਸਦੀ ਅੰਤਰਿਮ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦੀ।

6. ਜਵਾਬਦੇਹ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਐਨ. ਆਈ. ਦੀ ਧਾਰਾ 138 ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ। ਅਧਿਨਿਯਮ, ਧਾਰਾ 143 ਏ ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਨੂੰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਐੱਨ. ਆਈ. ਦੀ ਧਾਰਾ 139 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਅਨੁਮਾਨ ਹੈ। ਅਧਿਨਿਯਮ ਕਰੋ ਕਿ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕੋਈ ਉਲਟ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਚੈੱਕ ਧਾਰਕ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਰਜ਼ੇ ਜਾਂ ਦੇਣਦਾਰੀ ਦੇ ਪੂਰੇ ਜਾਂ ਅੰਸ਼ਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਡਿਸਚਾਰਜ ਲਈ ਚੈੱਕ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਉਕਤ ਅਨੁਮਾਨ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਸਵਾਲ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਉੱਭਰੇਗਾ। ਇਸ ਲਈ, ਧਾਰਾ 143 ਏ ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਪੜ੍ਹਾਅ' ਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦਾ ਬਚਾਅ ਅਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਹੈ। ਹਰ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਅੰਤਰਿਮ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਹ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਕਿ ਧਾਰਾ 143ਏ ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ, ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਇਸ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦਾ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਹੀ ਟੁੱਟ ਜਾਵੇਗਾ।

ਸਬਮਿਸ਼ਨਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ

ਧਾਰਾ 143ਏ ਦਾ ਉਦੇਸ਼

7. ਧਾਰਾ 143ਏ ਨੂੰ ਅਧਿਨਿਯਮ ਨੰ. 1 ਸਤੰਬਰ 2018 ਤੋਂ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਲ 2018 ਦਾ 20. ਧਾਰਾ 143ਏ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਦੀ ਹੈ: "143-ਏ। ਅੰਤਰਿਮ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ।(1) ਕੋਡ ਆਫ਼ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ, 1973 (1974 ਦਾ 2) ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਧਾਰਾ 138 ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਅਦਾਲਤ ਚੈੱਕ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਅੰਤਰਿਮ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ-

(ਏ) ਸੰਖੇਪ ਮੁਕੱਦਮੇ ਜਾਂ ਸੰਮਨ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਜਿੱਥੇ ਉਹ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਮੰਨਦਾ ਹੈ; ਅਤੇ

(ਬੀ) ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਚਾਰਜ ਤਿਆਰ ਕਰਨ 'ਤੇ।

(2) ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਅੰਤਰਿਮ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਚੈੱਕ ਦੀ ਰਕਮ ਦੇ ਵੀਹ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।

(3) ਅੰਤਰਿਮ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਸੱਠ ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਜਾਂ ਅਜਿਹੀ ਹੋਰ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਜੋ ਤੀਹ ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਚੈੱਕ ਦੇ ਦਰਾਜ਼ ਦੁਆਰਾ ਕਾਫ਼ੀ ਕਾਰਨ ਦਿਖਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

(4) ਜੇ ਚੈੱਕ ਖਿੱਚਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਸੱਠ ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਜਾਂ ਅਜਿਹੀ ਹੋਰ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅੰਤਰਿਮ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ, ਭਾਰਤੀ ਰਿਜ਼ਰਵ ਬੈਂਕ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਬੈਂਕ ਦਰ 'ਤੇ ਵਿਆਜ ਦੇ ਨਾਲ, ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਸੱਠ ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ, ਜਾਂ ਅਜਿਹੀ ਹੋਰ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ, ਜੋ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਕਾਰਨ' ਤੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਵੇਗੀ।

(5) ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੇ ਤਹਿਤ ਭੁਗਤਾਨਯੋਗ ਅੰਤਰਿਮ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਸੂਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਕੋਡ ਆਫ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ, 1973 ਦੀ ਧਾਰਾ 421 ਦੇ ਤਹਿਤ ਜੁਰਮਾਨਾ ਹੋਵੇ। (2 of 1974).

(6) ਧਾਰਾ 138 ਦੇ ਅਧੀਨ ਲਗਾਏ ਗਏ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਰਕਮ ਜਾਂ ਕੋਡ ਆਫ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ, 1973 (1974 ਦਾ 2) ਦੀ ਧਾਰਾ 357 ਦੇ ਅਧੀਨ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ

ਅੰਤਰਿਮ ਵਜੋਂ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂ ਵਸੂਲੀ ਕੀਤੀ ਰਕਮ ਦੁਆਰਾ ਘਟਾਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ

ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੁਆਵਜ਼ਾ।"

(ਜੋੜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

7.1. ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਚੈੱਕਾਂ ਦੇ ਬੇਈਮਾਨ ਦਰਾਜ਼ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕਰਕੇ ਅਤੇ ਰੋਕ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਕੇ ਧਾਰਾ 138 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਲੰਮਾ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ, ਅਣਉਚਿਤ ਚੈੱਕ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨਾਲ ਬੇਇਨਸਾਫੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਚੈੱਕ ਦੀ ਕੀਮਤ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਕਰਨ ਲਈ ਅਦਾਲਤੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਕਾਫ਼ੀ ਸਮਾਂ ਅਤੇ ਸਰੋਤ ਖਰਚ ਕਰਨੇ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਅਜਿਹੀਆਂ ਦੇਰੀਆਂ ਚੈੱਕ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦੀ ਪਵਿੱਤਰਤਾ ਨਾਲ ਸਮਝੌਤਾ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਐੱਨ. ਆਈ. ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਚੈੱਕ ਬੇਇੱਜ਼ਤੀ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਅੰਤਿਮ ਹੱਲ ਵਿੱਚ ਬੇਲੋੜੀ ਦੇਰੀ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨ ਲਈ ਅਧਿਨਿਯਮ। ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਸੋਧਾਂ ਚੈੱਕਾਂ ਦੀ ਭਰੋਸੇਯੋਗਤਾ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨਗੀਆਂ ਅਤੇ ਵਪਾਰ ਅਤੇ ਵਣਜ ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਨਗੀਆਂ।

8. ਅਸੀਂ ਇੱਥੇ ਨੋਟ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ 2018 ਦੇ ਉਸੇ ਅਧਿਨਿਯਮ ਨੰ. 20 ਦੁਆਰਾ, ਧਾਰਾ 148 ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਕਿਤਾਬ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 138 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਦਰਾਜ਼ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲ ਕੋਰਟ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਰਕਮ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੋ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਜੁਰਮਾਨੇ ਜਾਂ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਘੱਟੋ ਘੱਟ 20 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਹੋਵੇ। ਧਾਰਾ 148 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 148 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਭੁਗਤਾਨਯੋਗ ਰਕਮ ਅਪੀਲਕਰਤਾ/ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਧਾਰਾ 143 ਏ ਦੇ ਤਹਿਤ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅੰਤਰਿਮ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੈ। ਧਾਰਾ 148 ਨੂੰ ਜੋੜ਼ਨ ਲਈ ਕੋਈ ਵੱਖਰਾ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ।

ਲਾਜ਼ਮੀ ਜਾਂ ਡਾਇਰੈਕਟਰੀ

9. ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ "ਮਈ" ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਆਮ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਅਰਥ "ਲਾਜ਼ਮੀ" ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਆਮ ਤੌਰ ਉੱਤੇ, "ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ" ਨੂੰ "ਹੋਵੇਗਾ" ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਪਰ ਇਹ ਇੱਕ ਅਸਥਿਰ ਨਿਯਮ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕੁੱਝ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਵਿੱਚ "ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ" ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨੂੰ "ਹੋਵੇਗਾ" ਅਤੇ "ਹੋਵੇਗਾ" ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ "ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ" ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਮਝਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਭ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸੰਬੰਧਤ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਅਤੇ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਵਿੱਚ ਵਿਧਾਨਕ ਇਰਾਦਾ ਵੀ ਇੱਕ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਜਿਸ ਪ੍ਰਸੰਗ ਵਿੱਚ "ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ" ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਉਹ ਵੀ ਚੁਕਵਾਂ ਹੈ।

10. ਧਾਰਾ 143 ਏ ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਸ਼ਕਤੀ ਇੱਕ ਸੰਖੇਪ ਮੁਕੱਦਮੇ ਜਾਂ ਸੰਮਨ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰਿਮ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣਾ ਹੈ।

ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਰਜ ਕਰਨ 'ਤੇ ਕਿ ਉਹ ਦੋਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਦੋਸ਼ ਤੈਅ ਕਰਨ' ਤੇ। ਐੱਨ. ਆਈ. ਦੀ ਧਾਰਾ 138 ਦੇ ਤਹਿਤ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਜ਼ਾ ਵਜੋਂ। ਕੋਡ ਆਫ਼ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ, 1973 ਦੀ ਧਾਰਾ 2 ਦੀ ਧਾਰਾ (x) ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੀ ਗਈ ਧਾਰਾ (ਡਬਲਯੂ) ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਅਧਿਨਿਯਮ 2 ਸਾਲ ਤੱਕ ਦੀ ਕੈਦ ਦਾ ਹੈ (ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ, ਸੀ. ਆਰ. ਪੀ. ਸੀ) ਐਨ. ਆਈ. ਦੀ ਧਾਰਾ 138 ਅਧੀਨ ਕੇਸ। ਅਧਿਨਿਯਮ ਸੰਮਨ ਕੇਸਾਂ ਵਜੋਂ ਵਿਚਾਰਨਯੋਗ ਹਨ।

ਹਾਲਾਂਕਿ, ਧਾਰਾ 143 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਵਿੱਚ ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਸੀ. ਆਰ. ਪੀ. ਸੀ. ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਸੀ. ਆਰ. ਪੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 262 ਤੋਂ 265 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਸੰਖੇਪ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਅਪਣਾ ਕੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰੇਗਾ। ਸੀ. ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜਦੋਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ 'ਤੇ ਜਾਂ ਸੰਖੇਪ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਦੌਰਾਨ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਹ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਪਾਸ ਕਰਨਾ ਪੈ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸੰਖੇਪ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨਾ ਅਣਚਾਹੇ ਹੈ, ਤਾਂ ਕੇਸ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਸੀ. ਆਰ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾਏਗੀ। ਇਸ ਲਈ, ਅਜਿਹੀ ਸੰਕਟਕਾਲੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 138 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਇੱਕ ਸੰਮਨ ਕੇਸ ਬਣ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਇੱਥੇ ਨੋਟ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਸੀ. ਆਰ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 259 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਉਕਤ ਸੈਕਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਜੋ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਸ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਵਿਦਵਾਨ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਕੋਲ ਸੰਮਨ ਕੇਸ ਨੂੰ ਵਾਰੰਟ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਬਦਲਣ ਦਾ ਵਿਵੇਕ ਹੈ। ਸਿਰਫ਼ ਵਾਰੰਟ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਹੀ ਚਾਰਜ ਤੈਅ ਕਰਨ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਧਾਰਾ 143 ਏ ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੀ ਧਾਰਾ (ਬੀ) ਉਦੋਂ ਹੀ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗੀ ਜਦੋਂ ਕੇਸ ਨੂੰ ਵਾਰੰਟ ਕੇਸ ਵਜੋਂ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸੰਖੇਪ ਜਾਂ ਸੰਮਨ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਧਾਰਾ 143 ਏ ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਰਜ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

11. ਧਾਰਾ 143 ਏ ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (5) ਦੇ ਤਹਿਤ, ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਅੰਤਰਿਮ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਸੂਲ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਸੀ. ਆਰ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 421 ਦੇ ਤਹਿਤ ਜੁਰਮਾਨਾ ਹੋਵੇ। ਇਸ ਲਈ, ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਗਲਪ ਦੁਆਰਾ, ਅੰਤਰਿਮ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਨੂੰ ਇਸ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਜੁਰਮਾਨਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸੀ. ਆਰ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 421 ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਉਂਦੇ ਸਮੇਂ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਲਗਾਏ ਗਏ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧ ਰੱਖਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਅੰਤਰਿਮ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਲਈ ਸੀ. ਆਰ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 421 ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੈਃ

"421। ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਲਈ ਵਾਰੰਟ।—(1) ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧੀ ਨੂੰ ਜੁਰਮਾਨਾ ਅਦਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਉਣ ਵਾਲੀ ਅਦਾਲਤ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜਾਂ ਦੋਵਾਂ ਤਰੀਕਿਆਂ ਨਾਲ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਲਈ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਭਾਵ, ਇਹ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ -

(ਏ) ਅਪਰਾਧੀ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਚੱਲ ਸੰਪਤੀ ਨੂੰ ਕੁਰਕ ਕਰਕੇ ਅਤੇ ਵੇਚ ਕੇ ਰਕਮ ਵਸੂਲਣ ਲਈ ਵਾਰੰਟ ਜਾਰੀ ਕਰਨਾ;

(ਬੀ) ਜ਼ਿਲੇ ਦੇ ਕੁਲੈਕਟਰ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵਾਰੰਟ ਜਾਰੀ ਕਰਕੇ, ਉਸ ਨੂੰ ਡਿਫਾਲਟਰ ਦੀ ਚੱਲ ਜਾਂ ਅਚੱਲ ਸੰਪਤੀ, ਜਾਂ ਦੋਵਾਂ ਤੋਂ ਜ਼ਮੀਨੀ ਮਾਲੀਏ ਦੇ ਬਕਾਏ ਵਜੋਂ ਰਕਮ ਵਸੂਲਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈਃ

ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ, ਜੇ ਸਜ਼ਾ ਇਹ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਵਿੱਚ, ਅਪਰਾਧੀ ਨੂੰ ਕੈਦ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਅਤੇ ਜੇ ਅਜਿਹੇ ਅਪਰਾਧੀ ਨੇ ਡਿਫਾਲਟ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਸਾਰੀ ਕੈਦ ਕੱਟੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਕੋਈ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਅਜਿਹਾ ਵਾਰੰਟ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ ਜਦੋਂ ਤੱਕ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ, ਉਹ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਸਮਝਦੀ, ਜਾਂ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਸ ਨੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 357 ਦੇ ਤਹਿਤ ਜੁਰਮਾਨੇ ਵਿੱਚੋਂ ਖਰਚਿਆਂ ਜਾਂ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਲਈ ਕੋਈ ਆਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

(2) ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਖੰਡ (ਏ) ਅਧੀਨ ਵਾਰੰਟਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੇ ਢੰਗ ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨਿਯਮ ਬਣਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਵਾਰੰਟ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕੁਰਕ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਿਸੇ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧੀ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਸੰਖੇਪ ਨਿਰਧਾਰਣ ਲਈ ਨਿਯਮ ਬਣਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

(3) ਜਿੱਥੇ ਅਦਾਲਤ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੀ ਧਾਰਾ (ਬੀ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੁਲੈਕਟਰ ਨੂੰ ਵਾਰੰਟ ਜਾਰੀ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਕੁਲੈਕਟਰ ਨੂੰ ਭੂਮੀ ਮਾਲੀਏ ਦੇ ਬਕਾਏ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਰਕਮ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਹੋਵੇਗਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਵਾਰੰਟ ਅਜਿਹੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਸੀਃ

ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਵਾਰੰਟ ਅਪਰਾਧੀ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਜਾਂ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੁਆਰਾ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

12. ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਅੰਤਰਿਮ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਨਾ ਕਰਨਾ ਉਸ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਬਚਾਅ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਖੋਹਦਾ। ਅੰਤਰਿਮ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ ਉਸ ਤੋਂ ਜ਼ੁਰਮਾਨਾ ਮੰਨ ਕੇ ਵਸੂਲ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਅੰਤਰਿਮ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਚੱਲ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਕੁਰਕ ਕਰਨ ਅਤੇ ਵੇਚਣ ਲਈ ਵਾਰੰਟ ਜਾਰੀ ਕਰਕੇ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਕੋਲ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਕੁਲੈਕਟਰ ਨੂੰ ਵਾਰੰਟ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਵੀ ਹੈ ਜੋ ਉਸ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਚੱਲ ਜਾਂ ਅਚੱਲ ਸੰਪਤੀ, ਜਾਂ ਦੋਵਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਜ਼ਮੀਨੀ ਮਾਲੀਏ ਦੇ ਬਕਾਏ ਵਜੋਂ ਅੰਤਰਿਮ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਅੰਤਰਿਮ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਲਈ, ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਅਚੱਲ ਜਾਂ ਚੱਲ ਜਾਇਦਾਦ ਕੁਲੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਵੇਚੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਧਾਰਾ 143 ਏ ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਿਰਧਾਰਤ ਅੰਤਰਿਮ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਨਾ ਕਰਨ ਦੇ ਗੰਭੀਰ ਨਤੀਜੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

ਉਸੇ ਦੀ ਵਸੂਲੀ, ਦੋਸ਼ੀ ਆਪਣੀ ਅਚੱਲ ਅਤੇ ਚੱਲ ਜਾਇਦਾਦ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਉਹ ਬਰੀ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਤੋਂ ਧਾਰਾ 143 ਏ ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (4) ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਵਿਆਜ ਦੇ ਨਾਲ ਪੈਸੇ ਵਾਪਸ ਲੈ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਜੇ ਉਸ ਦੀ ਚੱਲ ਜਾਂ ਅਚੱਲ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਅੰਤਰਿਮ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਲਈ ਵੇਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਬਰੀ ਹੋ ਜਾਵੇ, ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਜਾਇਦਾਦ ਵਾਪਸ ਨਹੀਂ ਮਿਲੇਗੀ। ਪਰ ਐਨ ਆਈ ਅਧਿਨਿਯਮ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਤੋਂ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਢੰਗ ਨੂੰ ਵਿਆਜ ਦੇ ਨਾਲ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 143 ਏ ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (4) ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਪ-ਧਾਰਾ (4) ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਅੰਤਰਿਮ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਪ-ਧਾਰਾ (5) ਅੰਤਰਿਮ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਦੇ ਢੰਗ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਤੋਂ ਅੰਤਰਿਮ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਲਈ, ਵਸੂਲੀ ਦਾ ਢੰਗ ਸੀ. ਆਰ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 421 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਤੋਂ ਰਕਮ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਲਈ ਸ਼ਾਮਲ ਇੱਕ ਲੰਬੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਜੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਕੋਲ ਕੋਈ ਸੰਪਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਵਸੂਲੀ ਅਸੰਭਵ ਹੋਵੇਗੀ।

13. ਇਸ ਪੜ੍ਹਾਅ 'ਤੇ, ਅਸੀਂ ਧਾਰਾ 148 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਨੂੰ ਨੋਟ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਧਾਰਾ 148 ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੈਃ-

"148. ਅਪੀਲ ਕੋਰਟ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਲੰਬਿਤ ਭੁਗਤਾਨ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ।(1) ਕੋਡ ਆਫ਼ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ, 1973 (1974 ਦਾ 2) ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 138 ਦੇ ਅਧੀਨ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਦਰਾਜ਼ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦੁਆਰਾ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਅਪੀਲ ਕੋਰਟ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਰਕਮ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੋ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਜੁਰਮਾਨੇ ਜਾਂ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਵੀਹ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਹੋਵੇਃ

ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਇਸ ਉਪ-ਧਾਰਾ ਦੇ ਤਹਿਤ ਭੁਗਤਾਨਯੋਗ ਰਕਮ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਧਾਰਾ 143 ਏ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਦਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਅੰਤਰਿਮ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਵੇਗੀ।

(2) ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਰਕਮ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਸੱਠ ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਜਾਂ ਅਜਿਹੀ ਹੋਰ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕੀਤੀ ਜਾਏਗੀ ਜੋ ਤੀਹ ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਾ ਹੋਵੇ ਜੋ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਕਾਫ਼ੀ ਕਾਰਨ 'ਤੇ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(3) ਅਪੀਲ ਕੋਰਟ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਕਮ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਦੇ ਲੰਬਿਤ ਹੋਣ ਦੌਰਾਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈਃ ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਜੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਰਕਮ ਵਾਪਸ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਵੇਗੀ।

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਭਾਰਤੀ ਰਿਜ਼ਰਵ ਬੈਂਕ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਬੈਂਕ ਦਰ 'ਤੇ ਵਿਆਜ ਦੇ ਨਾਲ, ਸੰਬੰਧਤ ਵਿੱਤੀ ਸਾਲ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਚਲਿਤ, ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਸੱਠ ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ, ਜਾਂ ਅਜਿਹੀ ਹੋਰ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਜੋ ਤੀਹ ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਾ ਹੋਵੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦਰਸਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਕਾਫ਼ੀ ਕਾਰਨ' ਤੇ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਧਾਰਾ 148 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਅਪੀਲ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ/ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ ਦਾ 20 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਉਣ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਇੱਕ ਵੱਖਰੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ/ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

14. ਧਾਰਾ 143ਏ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਧਾਰਾ 143 ਏ ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਧਾਰਾ 138 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅੰਤਰਿਮ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਲਈ ਇੱਕ ਸਖਤ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰਨ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਦੋਸ਼ 'ਤੇ ਕੋਈ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ ਜਾਵੇ। ਸਬੂਤ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਹੱਦ 'ਤੇ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਜੇਕਰ 'ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ' ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ 'ਹੋਵੇਗਾ' ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਦੇ ਗੰਭੀਰ ਨਤੀਜੇ ਹੋਣਗੇ ਕਿਉਂਕਿ ਧਾਰਾ 138 ਦੇ ਤਹਿਤ ਹਰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਚੈੱਕ ਦੀ ਰਕਮ ਦਾ 20 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੱਕ ਅੰਤਰਿਮ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਅਜਿਹੀ ਵਿਆਖਿਆ ਬੇਇਨਸਾਫੀ ਅਤੇ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਅਤੇ ਨਿਆਂ ਦੀ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਥਾਪਤ ਧਾਰਨਾ ਦੇ ਉਲਟ ਹੋਵੇਗੀ। ਜੇ ਅਜਿਹੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਪ੍ਰਬੰਧ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਮਨਮਰਜ਼ੀ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਲਿਆ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਅਰਥ ਵਿੱਚ, ਧਾਰਾ 143ਏ ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਇੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਉਸ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਸਾਬਤ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਧਾਰਾ 143ਏ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੇ ਗੰਭੀਰ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਪਾਏ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਪ੍ਰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਗਏ ਸ਼ਬਦ "ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ" ਨੂੰ "ਹੋਵੇਗਾ" ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਪ੍ਰਬੰਧ ਨੂੰ ਇੱਕ ਡਾਇਰੈਕਟਰੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਹੋਵੇਗਾ ਨਾ ਕਿ ਲਾਜ਼ਮੀ। ਇਸ ਲਈ, ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 143ਏ ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਗਏ ਸ਼ਬਦ "ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ" ਨੂੰ "ਹੋਵੇਗਾ" ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂ ਵਿਆਖਿਆ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਇਸ ਲਈ, ਧਾਰਾ 143 ਏ ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਸ਼ਕਤੀ ਵਿਵੇਕਸ਼ੀਲ ਹੈ।

15. ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਧਾਰਾ 148 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਵੀ "ਮਈ" ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੇਸਵਾਲ ਬਨਾਮ ਵੀਰੇਂਦਰ ਗਾਂਧੀ[1] ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਅਦਾਲਤ, ਧਾਰਾ 148 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਸ਼ਬਦ

1 [2019] 8 ਐੱਸ ਸੀ ਆਰ 746 : (2019) 11 ਐੱਸ ਸੀ ਸੀ 341

"ਇਸ ਵਿੱਚ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ" ਨੂੰ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ "ਨਿਯਮ" ਜਾਂ "ਹੋਵੇਗਾ" ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਅੱਗੇ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਜਦੋਂ ਅਪੀਲ ਕੋਰਟ ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਜਮ੍ਹਾਂ ਰਕਮ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਨਾ ਦੇਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਕਾਰਨ ਦਰਜ ਕਰਨੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੇਸਵਾਲ[1] ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਉਕਤ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ, ਜੰਬੂ ਭੰਡਾਰੀ ਬਨਾਮ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਉਦਯੋਗਿਕ ਵਿਕਾਸ ਨਿਗਮ ਲਿਮਟਿਡ ਅਤੇ ਹੋਰ[2] ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਪੈਰਾ 6 ਵਿੱਚ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆਃ

ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਜੋ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 148 ਐਨ. ਆਈ. ਦੀ ਇੱਕ ਉਦੇਸ਼ਪੂਰਨ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਅਧਿਨਿਯਮ, ਇਸ ਲਈ, ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਅਪੀਲ ਅਦਾਲਤ ਧਾਰਾ 148 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਜਮ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸ਼ਰਤ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਜਾਇਜ਼ ਹੋਵੇਗੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇੱਕ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਅਪੀਲ ਕੋਰਟ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ 20% ਜਮ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸ਼ਰਤ ਬੇਇਨਸਾਫੀ ਹੋਵੇਗੀ ਜਾਂ ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਰਤ ਲਗਾਉਣਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਅਪੀਲ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਤੋਂ ਵਾਂਝੇ ਹੋਣ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੋਵੇਗਾ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਕਾਰਨਾਂ ਲਈ ਅਪਵਾਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(ਜ਼ੋਰ ਜੋੜਿਆ ਗਿਆ)

15.1. ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਧਾਰਾ 143ਏ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਗਏ ਸ਼ਬਦ "ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ" ਨੂੰ ਕਦੇ ਵੀ "ਹੋਵੇਗਾ" ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਧਾਰਾ 148 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਅਧੀਨ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਲਾਗੂ ਟੈਸਟ ਐਨ. ਆਈ. ਦੀ ਧਾਰਾ 143 ਏ ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਅਧੀਨ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਕਦੇ ਵੀ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ। ਅਧਿਨਿਯਮ.

ਵਿਵੇਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਕਾਰਕ

16. ਜਦੋਂ ਅਦਾਲਤ ਐਨ. ਆਈ. ਦੀ ਧਾਰਾ 143 ਏ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਿਸੇ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਅਧਿਨਿਯਮ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕੇਸ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 143 ਏ ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੇ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਦਾ ਮੁੱਲਾਂਕਣ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਐੱਨ. ਆਈ. ਦੀ ਧਾਰਾ 139 ਅਧੀਨ ਅਨੁਮਾਨ ਅਧਿਨਿਯਮ, ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ, ਅੰਤਰਿਮ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਦਾ ਕੋਈ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਕਾਰਨ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਅਨੁਮਾਨ ਅਸਵੀਕਾਰਨਯੋਗ ਹੈ। ਅਨੁਮਾਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦਾ ਸਵਾਲ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਉੱਭਰੇਗਾ। ਜੇਕਰ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਕੇਸ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਹੀ ਅੰਤਰਿਮ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ, ਇਹ

2 (2023) 10 ਐਸ ਸੀ ਸੀ 446

ਦੋਸ਼ੀ ਵਿੱਤੀ ਸੰਕਟ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਇਸ 'ਤੇ ਵੀ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਅਦਾਲਤ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅੰਤਰਿਮ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣ ਲਈ ਕੋਈ ਮਾਮਲਾ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਅੰਤਰਿਮ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਲਈ ਆਪਣਾ ਮਨ ਲਗਾਉਣਾ ਪਵੇਗਾ। ਇਸ ਪੜ੍ਹਾਅ 'ਤੇ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਾਰਕਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ, ਦੋਸ਼ੀ ਅਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਸਬੰਧ, ਜੇ ਕੋਈ ਹੈ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਭੁਗਤਾਨ ਸਮਰੱਥਾ' ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਜੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦਾ ਬਚਾਅ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਾਜਬ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਅੰਤਰਿਮ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਵਿਵੇਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਅਸੀਂ ਨੋਟ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕਾਰਕਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ, ਜੋ ਅਸੀਂ ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਹਨ, ਉਹ ਸੰਪੂਰਨ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਕਿਸੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਕਈ ਹੋਰ ਕਾਰਕ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇੱਕ ਸਿਵਲ ਮੁਕੱਦਮਾ ਲੰਬਿਤ ਹੋਣਾ ਆਦਿ। ਧਾਰਾ 143ਏ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਬੇਨਤੀ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸਾਰੇ ਸਬੰਧਤ ਕਾਰਕਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਸੰਖੇਪ ਕਾਰਨ ਦਰਜ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

17. ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਕੇਸ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਬੰਧਤ ਕਾਰਕਾਂ ਦੇ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ 10,00,000/- ਰੁਪਏ ਜਮ੍ਹਾ ਕਰਨ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ 10,00,000/- ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਚੈੱਕ ਦੀ ਰਕਮ ਦੇ 5 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੋਂ ਘੱਟ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਬਿਨਾਂ ਸੋਚੇ ਸਮਝੇ ਰਕਮ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਵੀ ਆਪਣਾ ਮਨ ਨਹੀਂ ਲਗਾਇਆ। ਇਸ ਲਈ ਅਸੀਂ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਅੰਤਰਿਮ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਨਵੇਂ ਸਿਰੇ ਤੋਂ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਦਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਰੱਖਦੇ ਹਾਂ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕੀਤੀ ਗਈ 10,00,000/- ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਜਮ੍ਹਾਂ ਰਹੇਗੀ।

18. ਇਸ ਲਈ, ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰ. 1103/2018 ਐਨ. ਆਈ. ਦੀ ਧਾਰਾ 143 ਏ (1) ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਧਿਨਿਯਮ ਨੂੰ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਫਸਟ ਕਲਾਸ, ਬੋਕਾਰੋ ਦੀ ਫਾਈਲ ਵਿੱਚ ਬਹਾਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਜੋ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਸ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਅੰਤਰਿਮ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਨਵੇਂ ਸਿਰੇ ਤੋਂ ਸੁਣੇਗਾ ਅਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰੇਗਾ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕੀਤੀ ਗਈ 10,00,000/- ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਨੂੰ ਉਕਤ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਤੱਕ ਫਿਕਸਡ ਡਿਪਾਜ਼ਿਟ ਵਿੱਚ ਨਿਵੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਦੇ ਸਮੇਂ, ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਰਿਫੰਡ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਕਢਵਾਉਣ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਉਕਤ ਰਕਮ ਦੇ ਨਿਵੇਸ਼ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਉਚਿਤ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰੇਗੀ।

19. ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਸ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਮੁੱਖ ਸਿੱਟੇ ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸੰਖੇਪ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈਃ

ਏ. ਧਾਰਾ 143 ਏ ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿਵੇਕਸ਼ੀਲ ਹੈ। ਪ੍ਰਬੰਧ ਡਾਇਰੈਕਟਰੀ ਹੈ ਅਤੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪ੍ਰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਗਏ ਸ਼ਬਦ "ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ" ਨੂੰ "ਹੋਵੇਗਾ" ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ।

ਬੀ. ਧਾਰਾ 143ਏ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਬੇਨਤੀ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸਾਰੇ ਸੰਬੰਧਤ ਕਾਰਕਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਸੰਖੇਪ ਕਾਰਨ ਦਰਜ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਸੀ. ਧਾਰਾ 143 ਏ ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਿਵੇਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਆਪਕ ਮਾਪਦੰਡ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਨ:

i. ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕੇਸ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਅਤੇ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੇ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਦਾ ਮੁੱਲਾਂਕਣ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਵਿੱਤੀ ਸੰਕਟ ਨੂੰ ਵੀ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ii. ਅੰਤਰਿਮ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਤਾਂ ਹੀ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਕੇਸ ਬਣਾ ਲੈਂਦਾ ਹੈ।

iii. ਜੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦਾ ਬਚਾਅ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਵਾਜਬ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਅੰਤਰਿਮ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਵਿਵੇਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ।

iv. ਜੇ ਅਦਾਲਤ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅੰਤਰਿਮ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣ ਲਈ ਕੋਈ ਮਾਮਲਾ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਅੰਤਰਿਮ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਲਈ ਵੀ ਆਪਣਾ ਮਨ ਲਗਾਉਣਾ ਪਵੇਗਾ। ਅਜਿਹਾ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਕਈ ਕਾਰਕਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ, ਦੋਸ਼ੀ ਅਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਸਬੰਧ, ਜੇ ਕੋਈ ਹੈ, ਆਦਿ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ।

v. ਕਿਸੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਕੇਸ ਦੇ ਵਿਲੱਖਣ ਤੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਕਈ ਹੋਰ ਢੁਕਵੇਂ ਕਾਰਕ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਗਏ ਪੈਰਾਮੀਟਰ ਸੰਪੂਰਨ ਨਹੀਂ ਹਨ।

20. ਉਪਰੋਕਤ ਸ਼ਰਤਾਂ 'ਤੇ ਅਪੀਲ ਦੀ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ' ਤੇ ਆਗਿਆ ਹੈ।

ਹੈੱਡਨੋਟਸ ਦੁਆਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ: ਦਿਵਿਆ ਪਾਂਡੇ

ਕੇਸ ਦਾ ਨਤੀਜਾ: ਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ :- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।



Advocate Shifa Kler